

Nr 632.

Av fröken **Vinge** och herr **Henriksson**, i anledning av bankoutskottets anmälan jämlikt § 21 riksdagsstadgan, att fullmäktige i riksgäldskontoret med skrivelse den 26 april 1951 överlämnat av särskilt tillkallade sakkunniga framlagt förslag angående avlönings- och anställningsvillkor för riksdagens tjänstemän.

Det av 1950 års kommitté för riksdagens personalorganisation utarbetade och numera för riksdagen framlagda betänkandet med förslag till nya avlöningsbestämmelser för de hos riksdagen tillfälligt anställda tjänstemännen ger på vissa punkter anledning till erinringar.

Under det att vaktpersonalen sedan ett antal år tillbaka är fast anställd hos riksdagen, är så ej fallet med riksdagens övriga befattningshavare. Vaktpersonalens fasta anställning motiverades på sin tid bl. a. av en önskan att tillerkänna denna personal samma *sociala förmåner* vid sidan av lönen som tillkomma fast anställda statstjänstemän i allmänhet. Oavsett anställningsformen synes det rimligt, att även riksdagens övriga befattningshavare, av vilka många i årtionden tjänstgjort hos densamma och åtskilliga ej ha annan tjänst att falla tillbaka på, nu beredas motsvarande sociala förmåner.

Riksdagstjänstemännen ha, i motsats till vaktpersonalen, för närvarande endast rätt till *semesterersättning* enligt allmänna semesterlagens bestämmelser. Kommittén föreslår härutinnan blott en förbättring i fråga om den del av sekreterarpersonalen, vilken ej har rätt till semester i annan befattning. Det finns emellertid åtskilliga befattningshavare hos riksdagen i lägre tjänsteställning, vilkas tjänsteförhållanden äro sådana, att en rätt till avlöning under semester motsvarande den, som gäller inom statsförvaltningen i allmänhet för närmast motsvarande befattningshavare, bör tillerkännas också den. Skulle det visa sig svårt att klart beskriva dessa befattningshavare i avlöningsbestämmelserna, kunna kanslideputerade tilläggas befogenhet att från fall till fall fatta beslut i ämnet i anslutning till vissa av riksdagen uppdragna allmänna riktlinjer.

Någon ovillkorlig rätt till *sjukavlöning* föreligger för närvarande ej för riksdagstjänstemännen och föreslås ej heller införd av kommittén. Den befogenhet att från fall till fall bevilja dylik förmån, som för ett antal år sedan tillades kanslideputerade, anses i kommittébetänkandet vara till fyllest. Tjänstgöringsförhållandena i riksdagen äro emellertid så pressande för ett betydande antal av dennas befattningshavare, att samma rätt till avlöning under sjukdom bör tillkomma riksdagens tjänstemän som sedan gam-

malt är tillerkänd statstjänstemän i allmänhet. För det fall att sjukdomen skulle uppstå under tjänstgöringstiden eller skäligen kunna sättas i samband med denna, kan det finnas anledning överväga, om ej ersättning borde utgå även å tid, då riksdagen ej håller session. Den icke fasta, tidsbegränsade anställningsformen i fråga om riksdagstjänstemännen motiveras nämligen numera väsentligen av riksdagens önskan om största möjliga rörelsefrihet i fråga om sin egen personal och näppeligen av en önskan att undandraga dem skäligen sociala förmåner.

Lika befogat är det att riksdagspersonalen, som för närvarande saknar dylik förmån, får samma rätt till ersättning för *läkare- och sjukvårdskostnader*, som tillkomma andra statstjänstemän och som riksdagsvaktmästarna också redan ha fått. En framställning härom har gjorts av Riksdagstjänstemännens förening, dock utan att tillstyrkas av kommittén.

Någon ovillkorlig rätt till *tjänstepension* föreligger ej heller för riksdagstjänstemännen, hur långvarig deras tjänstgöring hos riksdagen än varit. Riksdagen brukar dock från fall till fall i efterhand bevilja dylika pensioner. Någon fullt klar och entydig praxis föreligger emellertid ej. Riksdagstjänstemännens förening har hemställt om införande av generella regler på förevarande område i anslutning till vad som gäller inom statsförvaltningen i allmänhet samt också är gällande i fråga om riksdagens vaktpersonal. Kommittén är emellertid "icke övertygad om att införande av fasta pensionsregler för riksdagens tjänstemän kan ligga i riksdagens intresse". Detta uttalande är icke hållbart. Det kan icke vara mera oförenligt med riksdagens intresse att reglera sina egna tjänstemäns pensionsförhållanden än för riksdagen att reglera dessa för befattningshavare i statens tjänst i allmänhet. För den händelse att en tjänsteman inom den egentliga statsförvaltningen avgår före uppnådd pensionsålder, finnas särskilda regler om pensionens beräkning. På motsvarande sätt böra regler kunna uppställas även för de fall då någon av riksdagens egna befattningshavare icke får sitt uppdrag förnyat.

Pensionsfrågan är av en tekniskt så invecklad beskaffenhet, att den för sin lösning kräver en särskild utredning. Denna bör verkställas genom riksgäldsfullmäktiges försorg. I utredningsorganet böra ingå ej blott ledamöter hos riksdagen utan också representanter för tjänstemännen i såväl kamrar som utskott.

En riktig avvägning av riksdagstjänstemännens egentliga *avlöningsförmåner* är en relativt komplicerad sak. Det är nämligen ej blott så, att olika befattningshavare ha vitt skilda slag av göromål att ombesörja; betydande skiljaktigheter föreligga också i fråga om tjänstgöringens omfattning; vissa befattningshavare inneha vidare annan allmän eller enskild tjänst vid sidan av riksdagstjänsten, under det att för andra tjänstgöringen hos riksdagen utgör den huvudsakliga sysselsättningen.

Mot bakgrunden härav finnes det anledning att utsträcka den rätt att bevilja *tilläggsarvoden*, som tillkommer kanslideputerade enligt gällande avlöningsbestämmelser och som kommittén i ifrågavarande hänseende föreslås skola oförändrade ingå i ett nytt avlöningsreglemente, till att avse samtliga kategorier riksdagstjänstemän liksom att vidga ramen för kanslideputerades handlingsfrihet i fråga om tilläggsarvodenas storlek.

Behovet av en dylik regel skulle kvarstå, ehuru dock minska i betydelse, om *ålderstillägg* infördes för riksdagstjänstemännen liksom för flertalet övriga statstjänstemän. Dylika tillägg måste anses lika befogade i förra fallet som i det senare.

Oavsett vilken mening man än må hysa om gränsen för *maximeringen av dyrtidstillägget* för statliga befattningshavare i allmänhet, bör vidare i anledning av kommitténs förslag i denna del framhållas, att samma regler härutinnan böra gälla för riksdagstjänstemän som för statstjänstemän i övrigt.

En av Riksdagstjänstemännens förening gjord framställning om införande av rätt till *ersättning för mistade avlöningsförmåner* bör till sist, i trots av kommitténs uttalande i detta ämne, tagas under förnyad, förutsättningslös omprövning. Det är visserligen sant, att riksdagen i mitten på 1930-talet i princip avskaffade en dylik rätt. Men ett förändrat läge har inträtt efter tillkomsten av det å s. 6 i kommittébetänkandet redovisade, förevarande fråga nära berörande regeringsbeslutet. Härtill kommer att det under senare år blivit allt svårare att rekrytera befattningarna hos riksdagen med endast tillfälligt för en riksdag eller en riksdagssession i sänder anställd personal.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

1) att riksdagen ville uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att till 1952 års riksdags vårsession inkomma med förslag till pensionsbestämmelser för riksdagstjänstemännen; samt

2) a) att riksdagen måtte besluta ändringar i förslaget till avlöningsbestämmelser för de hos riksdagen tillfälligt anställda tjänstemännen i anslutning till vad ovan i motiveringen angivits; ävensom

b) att bankoutskottet måtte utarbeta härför erforderliga författningstexter.

Stockholm den 10 maj 1951.

Margit Vinge.

Sture Henriksson.